

SNA, KÚ, kart. 304, č. 14 623. Kópia, strojopis.

¹ Dňa 24. 2. 1939 predstaviteľ maďarskej menšiny na Slovensku J. Esterházy telefonicky intervenoval na pražskom MZV. Sťažoval sa na slovenskú vládu a žiadal F. Chvalkovského, aby pôsobil v smere zlepšenia vzťahov medzi Maďarskom a Česko-Slovenskom. Súčasne žiadal vládu v Budapešti, aby uplatnila retorčné opatrenia proti Slovákom v Maďarsku. V uvedenej veci navštívil 25. 2. aj J. Tisa, avšak podľa správy z MZV „rozhovor sa síce viedol v zmierlivom tóne, ale nedoniesol pozitívny výsledok“. – AMZV ČR, KV, kart. 45, f.: Slovensko, různé záznamy, 24. 2. 1939.

² Maďarská vláda 25. 2. 1939 odovzdala pražskému MZV nótu, v ktorej protestovala proti vyhosteniu robotníkov maďarskej národnosti zo Slovenska. – Záznam P. Bujnáka z 3. 3. 1939. – SNA, Vládny delegát pri ZMV, č. Z-73.

156

24. február 1939, Bratislava.

Záznam o telefonической odpovedi vedúceho Sekretariátu pre rokovanie s Maďarskom J. Ciekeru legačnému radcovi v Budapešti P. Fišovi o stanovisku predsedu slovenskej vlády J. Tisa týkajúceho sa vyhostenia robotníkov maďarskej národnosti.

Záznam

K včerajšíemu dotazu legačného radcu Dr. Fišu o vypudzovaní maďarských robotníkov zo Slovenska oznámil som mu z príkazu pána predsedu vlády Dr. Tisu pánom šéfom bezpečnosti¹ tento text:

Nejedná sa o vypudzovanie maďarských robotníkov. Mohla by byť reč iba o eventuálnom individuálnom zákroku proti jednotlivcom zo závažných príčin². Je teda zrejmé, že nemôže ísť o akciu systematickú a že niet dôvodu, aby akcia vypudzovania bola zastavená.

Telefonát prevzal na vyslanectve Dr. Fiša.

Zaznamenal:
Dr. Cieker

SNA, KÚ, kart. 304, č. 14 961. Kópia, strojopis.

¹ K. Klnovský.

² Gy. Petravich 22. 2. 1939 z Bratislavy hlásil: „Dnes si bratislavská polícia zavolala 50 – 60 maďarských príslušníkov, ktorí majú domovskú príslušnosť na odstúpenom území, a časť z nich vyhostila s dátumom 24. februára. Rázne som zakročil. Polícia svoje opatrenie odôvodňovala tým, že uvedení vedú žuškantú propagandu, aby Nitra bola pripojená k Maďarsku.“ – ZM HÚ SAV, FMMZV, inv. č. 2 239, K – 19, Kúm. pol. 1939-7/7- č. telegramu 5 230.

157

24. február 1939, Bratislava.

Správa Krajinského veliteľstva četnictva pre Veliteľstvo VII. zboru česko-slovenskej armády v Banskej Bystrici o maďarskej a poľskej propagande zameranej na odtrhnutie východného Slovenska od česko-slovenského štátu.

Dôverné!

Podľa hlásenia Veliteľstva četnickeho oddelenia v Prešove sú v Prešove a v okolí už dlhší čas húževnato rozširované správy, že medzi vládou poľskou a maďarskou, ako aj ústrednou vládou česko-slovenskou bola zjednaná dohoda, že Karpatská Ukrajina a celé východné Slovensko až po Prešov pripadnú k Maďarsku a čiastočne k Poľsku. Odovzdanie tohto územia Maďarom a Poliakom malo byť prevedené do 10. marca 1939. Termín bol však predĺžený o 4 – 6 týždňov.

Štátni zamestnanci českej národnosti na Karpatskej Ukrajine dostali už pokyn, aby sa sťahovali.

Ďalej je tajne rozširovaná správa, že niektoré štátne podniky v Prešove (solivar, štátna tlačiareň atď.) dostali tiež pokyn, aby sa pripravili k vysťahovaniu.

Odovzdanie uvedeného územia Maďarsku a Poľsku má sa pripraviť bez všetkého rozruchu a nenápadne tak, aby sa o tom nedozvedela HG¹.

Je zrejme, že tieto správy zámerne rozširuje poľská a maďarská propaganda. Nakoľko sa však tejto propagande zo strany česko-slovenských úradov nečelí, slovenská tlač, úrad propagandy a iné inštitúcie na tieto správy vôbec nereagujú, ich nedementujú, ani iným spôsobom sa nesnažia verejnosť ukládať, zavládla neistota z budúcnosti nielen medzi civilným obyvateľstvom, ale už aj medzi štátnymi zamestnancami.

Četníctvo sa snaží obnoviť dôveru obyvateľstva k vláde a k úradom, je však treba, aby aj úrady vyvíjali v tomto smere určitú činnosť a potierali nepriateľskú propagandu.

Rozširovateľov znekludňujúcich správ sa nepodarilo dosiaľ zistiť, lebo ide o propagandu tajnú a nikto rozširovateľov a agitátorov neprezdá.

Krajinský veliteľ četníctva:
podplukovník Ištók, v. r.

SNA, KÚ, kart. 298, č. 15 589. Odpis, strojopis.

¹ Hlínkova garda.

24. február 1939. Budapešť.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o rozhovore s regentom Maďarska M. Horthym a s maďarským ministrom zahraničných vecí I. Csákyom o aktuálnych zahraničnopolitických otázkach.

Tajné!

Po včerejši hostině na budínském hradě, pořádané jako každoročně na počest diplomatického sboru, měl jsem delší rozhovor s říšským správcem, jenž se vyznamenával skutečnou srdečností a upřímností. Mohu říci, že nikdy ještě se mnou Horthy nehovořil o politických otázkách s takovou podrobností a otevřeností.